

פרק חמישי - הוציאו לו'

כשיריים. הספק הוא החלק שבין לבין. על מנת לצאת מהספק צריך שכהנים שמנים יקמצו, משום שבשר אצבעותיהם בולט ודוחק זה לתוך זה ואין קומץ בין האצבעות.

9. עוד הסתפקה הגמרא מה הדין של הקטורת שנמצאת בין אצבעותיו בחפינה. יש מקום לומר שגם על הצד שמה שנמצא בין האצבעות במנחה אינו קומץ, בכל זאת לעניין הקטורת זה נחשב למלא חפניו משום שאולי בחפינת הקטורת לא צריך כוונה.

10. רב פפא ביאר שאופן הקמיצה היא כדרך אנשים לקמוץ שצידו של אצבעותיו למטה. הסתפק רב פפא כאשר קמץ בראשי אצבעותיו, או שקמץ מלמטה למעלה או מהצדדים. החפינה צריכה להיות כדרך שאנשים חופנים שחודה של פס היד למטה. הסתפק רב פפא במקרה שחפן בראשי אצבעותיו, מלמטה למעלה, או מהצד, ומה הדין כשחפן בזו ובזו וקרבן זו אצל זו. כל הספיקות של רב פפא נשארו בתיקו.

דף מח

ספיקות בדיני קמיצה, קטורת, והולכת הדם

1. הדין הוא שצריך לקמוץ את המנחה מתוך הכלי שהמנחה מונחת בו ולהניח את הקומץ ולקדשו בכלי אחר (ולאחר מכן להקטירו). הסתפקו במקרה שהדביק את הקומץ בדופן הכלי ולא בתחתיתו או שהפך את הכלי והדביק את הקומץ על קרקעית הכלי מבחוץ אם זה נחשב הנחה טובה או לא. הגמרא נשארה בתיקו.

2. לגבי דם הקרבנות הדין הוא שאם נפל הדם מצוואר הבהמה יש על הרצפה ואספו פסול. אולם אם קיבל הכהן את הדם ולאחר מכן נפל הדם על הרצפה ואספו כשר. הגמרא הסתפקה אם נתפזר הקטורת מתוך חפניו של הכהן על הרצפה אם ידו כצוואר הבהמה והקטורת פסולה או שידו ככלי שרת והקטורת כשרה. הגמרא נשארה בתיקו.

דף מז

חפינת הקטורת בידיו והולכתו לקדש הקדשים

1. משנה: הוציאו לו את הכף ואת המחטה. חפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף. הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו. וכך היתה מדתה. נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו.
2. המחטה שמוזכרת ברישא של המשנה מדברת על המחטה של הקטורת (ובסיפא מדובר על המחטה של גחלים).
3. הסיבה שלקח הכהן הגדול כף אף שבפסוק כתוב 'מלא חפניו והביא' ולא מוזכרת בפסוק כף, הוא משום שטכנית אי אפשר היה להכניס לקודש הקדשים את הקטורת והגחלים ולהקטיר את הקטורת בצורה סבירה ללא הכף.
4. צריך לקמוץ את המנחה בידיו ממש ואסור לעשות את הקמיצה עם כלי כמדת הקומץ משום שנאמר 'בקמצו'. הגמרא הסתפקה אם אף חפינה נלמדת מקמיצה וצריך לעשות את החפינה בידיו.
5. מבואר במשנה שהכהן הגדול נטל את הכף בימינו והמחטה בשמאלו. אף שהכף עם הקטורת חשוב יותר מהמחטה עם הגחלים, הכהן לקח את המחטה בימינו משום שהיא היתה כבידה יותר. אף אם מדובר בכהן גדול שידיו גדולות והכף עם הקטורת יותר כבדה, בכל זאת לוקחים את המחטה ביד ימין משום שהמחטה קשה יותר לשאת מכיוון שהיא חמה (על פי המהרש"א ולא כהגהות הב"ח אות ד).
6. שבעה בנים היו לקמחית והיא זכתה שכולם שימשו בכהונה גדולה בזכות שמימיה לא ראו קורות ביתה קלעי שעה. היו עוד נשים שהקפידו שלא יראו קורות בתיהן קלעי שערן ולא הועיל להן שיצאו מהן כהנים גדולים.
7. החפינה היתה מעבודות קשות שבמקדש. היה צריך לדאוג שמצד אחד הקומץ יהיה מלא ומאידך שהמנחה לא תבצבץ מכל צד ותצא.
8. הסתפקו בגמרא מה דינו של המנחה שנמצאת בין אצבעותיו של הכהן כשקומץ. החלק שנראה מבפנים בוודאי שדינו כקומץ. החלק שנראה מבחוץ בוודאי שדינו

דף נ

פר כהן גדול – קרבן יחיד או קרבן שותפין או קרבן ציבור

1. למדנו בדף הקודם שיש מי שאומר שאם מת הכהן הגדול אזי הכהן המחליף נכנס בדם פרו של הראשון. לכאורה קשה שהרי חטאת שמתו בעליה הולכת למיתה. אולם פר הכהן הגדול אינו קרבן יחיד אלא קרבן ציבור או קרבן שותפים ואין דינו למיתה. (נחלקו אם דינה כקרבן ציבור או כקרבן שותפים. יסוד המחלוקת הוא אם הכהנים נקראו 'קהל'. נפקא מינה אם צריכים הכהנים להביא פר העלם דבר בהוראה בטעות של בית דין).
2. דעת רבי מאיר שפר כהן גדול נחשב קרבן יחיד. רבי אלעזר הסתפק בדעתו אם עושה תמורה או אינו עושה תמורה. יסוד הספק הוא שקרבן ציבור ושותפים אינו עושה תמורה. בפר כהן גדול מתכפרים כל הכהנים ולכן לכאורה אינו עושה תמורה. אולם אפשר שהכהנים מתכפרים לא כפרה קבועה ואין הקרבן נקרא על שם, אלא נקרא קרבן יחיד ועושה תמורה.

דף נא

פר כהן גדול, הילוך לקדש הקדשים עם הקטורת

1. למדנו מהפסוקים שאם שאר הכהנים חוץ מהכהן גדול רוכשים את פר הכהן הגדול מכספם אזי הפר אינו כשר להקרבה. אף על פי שהקרבן חייב לבוא מהכהן הגדול שאר הכהנים מתכפרים בו משום שלעניין כפרה התורה הפקירה את הקרבן לגבי שאר הכהנים.
2. **משנה:** היה מהלך בהיכל, עד שמגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקודש ובין קודש הקדשים, וביניהן אמה. רבי יוסי אומר, לא היתה שם אלא פרוכת אחת בלבד, שנאמר (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קודש הקדשים.
3. חכמים סבורים שהפסוק שהביא רבי יוסי מתייחס למשכן. אולם במקדש השני לא היה אמה טרקסין (כותל מחיצה שהפסיק בין הקודש ובין קודש הקדשים), וחכמים

3. חישב בחפינת הקטורת להקטירה למחרת יום הכיפורים - מועילה בה מחשבה לעשותה פיגול. אולם אם חישב בחתיית הגחלים הסתפקה הגמרא אם מכשירי מצוה כמצוה דמי ומועילה מחשבתו לפוגלה או לא. הגמרא נשארה בתיקו. (רש"י הביא שני פירושים אם הספק הוא לגבי הפסול של הקטורת או של הגחלים).
4. הסתפקה הגמרא אם הולכת הדם בשמאל כשרה או פסולה שלא נאמר בה בפירוש שהיא צריכה ימין. רב ששת רצה להוכיח ממשנתנו שהכהן הגדול הולך את הקטורת בשמאל. אולם מהברייתא מוכח שהולכה בשמאל פסולה. (ואין ראייה מקטורת – עיין ריטב"א).

דף מט

פפיקות בדין חפינת הכהן הגדול

1. רב פפא הסתפק אם צריך שהכהן יחפון בעצמו או שאפשר חברו יחפון ויתן לתוך חפניו. נשאר בתיקו.
2. אם שחט הכהן הגדול את פרו ומת נחלקו אם הכהן הגדול המשמש תחתיו יכול לקחת את דם הפר של הכהן הגדול הראשון. יסוד הספק הוא כך: נאמר בפסוק שהכהן הגדול צריך לבוא אל הקודש ב'פר'. השאלה היא האם דמו של הפר אף הוא קרוי 'פר'.
3. אם לא ניתן להשתמש בדם הפר של הכהן הגדול הראשון וצריך לשחוט פר חדש, אזי לאחר מכן צריך הכהן השני לחפון מחדש קטורת משום שחפינת הקטורת באה אחרי השחיטה. אולם אם כן ניתן להשתמש בדם הפר הראשון אזי יש להסתפק אם ניתן להשתמש בחפינתו של הכהן הראשון לתוך הכף: יש מי שסבור שכיון שצריך לחפון פעם שנייה בתוך קודש הקדשים אזי אין בעיה להשתמש בחפינתו של הכהן הראשון כי ממילא הכהן השני חופן בעצמו בפנים. ויש מי שסבור הפוך שכיון שצריך לחפון שוב בפנים, אזי אין להשתמש בחפינתו של הכהן הראשון משום שאי אפשר שלא יחסיר ולא יותיר.

מהמשנה במסכת תמיד שנאמר שם "הזהר שלא תתחיל מפניך שמא תכוה".

הסתפקו האם מקום המחיצה הוא כקודש או כקודש הקודשים ומחמת הספק עשו שתי פרוכות להבדיל בין הקודש לקודש הקדשים, וביניהם אמה.

4. **לדעת רבי יוסי** הפתח בפרוכת היה בצד צפון ולכן הכהן הגדול הלך בין השולחן לכותל הצפוני. **לדעת רבי מאיר** הפתח היה בצפון כדעת רבי יוסי אלא שהלך בין השולחן למזבח ולא בין השולחן לכותל (כדעת רבי יוסי) משום שהשולחן הפסיק או משום שאין זה דרך ארץ וכבוד השכינה ללכת בדיוק מול הפתח של קודש הקודשים. **לדעת רבי יהודה** הפתח היה בדרום ולכן הכהן הגדול הלך בין המזבח למנורה (ולא בין המנורה לכותל הדרומי שלא ישחירו בגדיו).

דף נב

אמה טרקסין בבית ראשון, ופרוכות בבית המקדש השני

1. אמה טרקסין לא היה בכלל עשרים האמות של קודש הקודשים ולא בכלל ארבעים האמות של הקודש. חכמים הסתפקו אם השטח של הכותל היה קדוש כקודש הקודשים או כקודש. ניתן לפרש את הפסוק בספר מלכים "ודביר בתוך הבית מפנימה" כשתי האפשרויות ואין הכרע בדבר.
2. **משנה:** החיצונה היתה פרופה מן הדרום, והפנימית מן הצפון. מהלך ביניהן, עד שמגיע לצפון. הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרוכת עד שהוא מגיע לארון. הגיע לארון, נותן את המחתה בין שני הבדים. צבר את הקטורת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית כולו עשן. יצא ובא לו בדרך בית כניסתו, ומתפלל תפילה קצרה בבית החיצון, ולא היה מאריך בתפילתו, שלא להבעית את ישראל.
3. המשנה מדברת על הקטרת הכהן הגדול בזמן בית המקדש השני שלא היתה בה אמה טרקסין אלא פרוכות. בבית המקדש השני לא היה ארון ומה שכתוב במשנה שהגיע לארון הכוונה למקום הארון.
4. ישנם שתי דעות בברייתות אם הכהן הגדול פיזר את הגחלים ממנו כלפי חוץ או מהחוץ כלפיו. אביי אמר שמוסתר כשיטה שהיה מפזר מהחוץ כלפיו כפי שמוכח